

Sayı: TIM.00.GSK.STRİLT.2013/57-573
Konu: Eko-Verimlilik Programı Eylem Önerileri

İstanbul, 25/03/2013

EK-1: Eko-Verimlilik Programı (2014-2017) Hazırlık Çalışmaları Kavramsal Çerçeve Belgesi

Giriş

635 sayılı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 11/A maddesi ç bendi ile Verimlilik Genel Müdürlüğünün (VGM) görevleri arasında; "İşletmelerin temiz üretim/eko-verimlilik program ve projeleri hazırlamasına ve uygulamasına yönelik faaliyetlerde bulunmak" yer almaktadır. Ayrıca, Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi (2011-2014) ve 2013 Yılı Programında VGM tarafından ulusal eko-verimlilik (temiz üretim) programı hazırlanmasına yönelik eylem ve tedbirler tanımlanmıştır (Eylem 44 ve Tedbir 140). Bu eylem ve tedbirler uyarınca, Bakanlığımız 2013-2017 Stratejik Planı'nda yer alan; "Kaynakların verimli kullanılması ve çevreyle uyumlu üretim prensipleri doğrultusunda, sanayide temiz üretim/eko-verimlilik programlarının uygulanması sağlanacaktır" hedefi kapsamında "Ulusal Temiz Üretim/Eko-Verimlilik Programı (2014-2017)" oluşturulmasına yönelik çalışmalar 2012 yılında başlatılmıştır. Söz konusu Programın, hazırlık çalışmaları devam etmekte olan Verimlilik Stratejisi ve Eylem Planı (2014-2017) çerçevesinde hayata geçirilmesi öngörülmektedir.

Endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan çevre kirliliğinin giderek artması ve doğal kaynakların tükenmeye başlaması nedeniyle işletmelerin çevreye karşı sorumlulukları da artmaktadır. Uluslararası anlaşmalar, yasal gereklilikler ve toplumun çevre konusundaki artan duyarlılığı nedeniyle işletmeler, hizmet ve üretim süreçlerinde çevreye duyarlı üretim ve hizmet tekniklerini benimsemeye başlamışlardır.

Temiz Üretim kavramı, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından "toplam etkinliği artırmak, insan ve çevre üzerindeki riskleri azaltmak için entegre ve önleyici bir çevre stratejisinin proseslere, ürünlere ve hizmetlere sürekli olarak uygulanması" şeklinde tanımlanmaktadır. Temiz üretim, geleneksel kirlilik kontrolü yöntemlerinin aksine atık oluşumunu kaynağında önleyerek/azaltarak üretimden kaynaklanan çevresel etkileri en aza indirmeyi amaçlar. Temiz üretim yaklaşımı, çevresel fayda yanında ekonomik getirileri de olan bir üretim stratejisidir.

VGM tarafından hazırlıkları 2012 yılından bu yana devam eden Eko-Verimlilik Programı (2014-2017) kapsamında, Türk sanayisinde temiz üretim/eko-verimlilik bilincinin yerleştirilmesi, çevre performansının artırılması, üretim maliyetlerinin düşürülmesi ve dolayısıyla rekabet gücünü artıran uygulamaların desteklenmesi amacıyla eylemler geliştirilmektedir. Bu kapsamda ilgili ulusal ve uluslararası paydaşlarla gelecekte yapılacak çalışmalar ve işbirliklerine yönelik görüş alışverişi yapılmış, Bakanlık ve VGM bünyesinde ise ihtiyaç-paydaş analizi ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi çalışmaları yürütülmüştür.

Sayı: TİM.00.GSK.STRİLT.2013/57-573
Konu: Eko-Verimlilik Programı Eylem Önerileri

İstanbul, 25/03/2013

Programın Amacı

Eko-verimlilik programının amacı, "Türk Sanayisinin Sürdürülebilir Büyümesine ve Uluslararası Rekabet Gücünün Artırılmasına Katkı Sağlayacak Temiz Üretim/Eko-Verimlilik Uygulamalarının Yaygınlaştırılması"dır. Programın, çevresel etkilerin oluşmadan kaynağında önlenmesini ve kaynak kullanımında verimliliğin artırılmasını ifade eden temiz üretim/eko-verimlilik uygulamalarının ülke çapında yaygınlaştırılarak Türk sanayisinin sürdürülebilir büyümesine ve uluslararası rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlayacak önemli bir uygulama aracı olması öngörülmektedir.

Programın Kapsamı

Program kapsamında, ülke çapında daha önce yürütülen program ve projeler ile VGM tarafından gerçekleştirilen anket ve analiz çalışmaları sonucu tespit edilen aşağıdaki odak alanlara ilişkin faaliyetlere teknik ve mali destek sağlanması tasarlanmaktadır.

- **Atıkların Kaynağında Azaltılması:** İşletmelerin ürünün üretilmesinden tüketicilere ulaştırılmasına kadar yürüttüğü her türlü faaliyetinde, oluşabilecek atıkların (katı atık, atık su, emisyon, tehlikeli atık) kaynağında azaltılması/önlenmesi veya geri dönüştürülmesi amacıyla yapacağı süreç değişiklikleri, hammadde ve malzeme değişimi (tehlikeli ve toksik girdilerin daha az tehlikeli olanlarla değiştirilmesi), kullanılan teknolojinin (üretim sistemi ve ekipmanların) değiştirilmesi veya modifikasyonu vb. faaliyetler.
- **Kaynak Verimliliğinin Artırılması:** Üretimde kullanılan girdilerin (hammadde, malzeme, su, enerji vb.) verimliliğini artırmak amacıyla yapılacak süreç değişiklikleri, hammadde ve malzeme değişimi, kullanılan teknolojinin (üretim sistemi ve ekipmanların) değiştirilmesi veya modifikasyonu vb. faaliyetler.
- **Ürünlerin Üretim ve Kullanım Aşamalarında Ortaya Çıkan Çevresel Etkilerinin Azaltılması:** Ürün geliştirme sürecinin tüm aşamalarında çevresel etkilerin de dikkate alınması ve ürünün tüm yaşam döngüsü boyunca en az çevresel etkiye neden olacak şekilde tasarlanması ve geliştirilmesine yönelik eko-tasarım çalışmaları.
- **Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Kullanılması:** İşletmelerin rüzgar, güneş, jeotermal, hidrojen, biyokütle (biyolojik atıklar) vb. yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanarak üretimde gereksinim duyduğu enerjinin üretilmesine yönelik faaliyetler.
- **Atıkların Tesiste Yeniden Kullanımı/ Geri Kazanımı:** Ekonomik değeri düşük olan veya bertaraf edilmesi gereken atıkların ekonomik değeri yüksek olan ürünlere veya enerjiye dönüştürülmesi amacına yönelik faaliyetler.

Sayı: TİM.00.GSK.STRİLT.2013/57-573
Konu: Eko-Verimlilik Programı Eylem Önerileri

İstanbul, 25/03/2013

- **Endüstriyel Simbiyoz Uygulamaları:** İşletmeler arasında, atıkların başka sektörler/firmalar tarafından hammadde olarak kullanılması, ortak hammadde kullanımı, enerji, su ve yan ürünlerin fiziksel değişimi vb. yoluyla çevresel etkilerin azaltılması ve ekonomik fayda sağlanması.

Programın eylemlerinin; işletmeler, kamu kurumları, OSB müdürlükleri, sanayi odaları, üniversiteler, araştırma merkezleri, sektör demekleri, meslek kuruluşları ve girişimcilerden oluşan hedef grupların ihtiyaçlarına yönelik olarak tasarlanması hedeflenmektedir.

Programın Öncelik Eksenleri

Türkiye’de temiz üretim/eko-verimlilik konusunda daha önce gerçekleştirilmiş çalışmalar ve konuya ilişkin strateji belgeleri ile paralel olarak belirlenecek öncelikli sektörlerdeki uygulamalar başta olmak üzere program eylemlerinin dayandırılacağı öncelik eksenleri şu şekilde belirlenmiştir:

Temiz üretim/eko-verimlilik alanında ülke genelinde;

- Bilinç oluşturmak
- Kurumlar arası koordinasyon sağlamak ve işbirliği düzeyini artırmak
- İnsan kaynağını ve kurumsal kapasiteyi geliştirmek
- Politika altyapısını güçlendirmek
- İşletmelere teknik destek sağlamak
- İşletmelere finansal destek ve teşvikler sağlamak

VGM koordinasyonunda ilgili paydaşların işbirliği ile yürütülecek olan bu program kapsamında kısa vadede Temiz Üretim/Eko-Verimlilik konusunda ülkemizdeki bilinç düzeyini, paydaşlar arası uyumu ve işbirliğini, insan kaynağını ve kapasitesini geliştirmek amacıyla faaliyetler yürütülmesi planlanmaktadır. Programın; kısa-orta vadede paydaşların bu alandaki projelerine teknik ve finansal destek sağlama ve daha uzun vadede ise bu alandaki ulusal politikalara yön verme gibi boyutların da göz önünde bulundurularak geliştirilmesi öngörülmektedir.

Ayrıntılı bilgi için: Meltem DEMİRTAŞ - Uzman Yardımcısı

Dış Ticaret Kompleksi Çobançeşme Mevkii
Sanayi Co. B Blok Kat. 9 Yenibosna - İSTANBUL
TEL: +90 212 454 04 90
FAX: +90 212 454 04 13

Ceyhan Atuf Karsu Cad. No: 120
Balgat - Çankaya - ANKARA
TEL: +90 312 472 05 60
FAX: +90 312 472 05 85

WEB www.tim.org.tr
E-MAIL tim@tim.org.tr

Sayı: TİM.00.GSK.STRİLT.2013/57-573

Konu: Eko-Verimlilik Programı Eylem Önerileri

İstanbul, 25/03/2013

EK-2: Eko-Verimlilik Programı Eylem Öneri Formu

Eylemin Adı: ...	
Eylemin Amacı: ...	
Eylemin İçeriği: ...	
Eylemin Sonuçları: ...	
Eylemin Değerlendirilmesi: ...	

Eylemin Eylemin Adı	Eylemin Amacı	Başlangıç / Bitiş Tarihi	Sorumlu Kuruluş	İşbirliği yapılacak diğer Kuruluşlar

(*) Bu kısımda Kurumunuzca veya diğer paydaşlar tarafından yürütülebilecek yeni eylem önerileri ile birlikte Kurumunuzca halihazırda yürütülmekte olan ve Program kapsamında değerlendirilebilecek eylemler de yazılacaktır.

Ayrıntılı bilgi için: Meltem DEMİRTAŞ - Uzman Yardımcısı

Ceyhan Atıf Kansu Cad. No: 120

Balgat - Çankaya - ANKARA

TEL: +90 312 472 05 60

FAX: +90 312 472 05 65

Dış Ticaret Kompleksi Çobançeşme Mevki

Sarıyeri Cd. B Blok Kat: 9 Yenibosna - İSTANBUL

TEL: +90 212 454 04 90

FAX: +90 212 454 04 13